

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

500-föreläsning dvärgschnauzer

Catharina Brandsten, Mentalpoolen

Januari 20, 2022

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

De kommande 90 minuterna

- Inledning
- Egenskaper och arvbarhet
- Vad beskriver BPH?
- Hur ska man tolka BPH resultaten?
- Vad kan vi säga om dvärgschnauzer nu?
- Framåt – hur kan ni fortsätta jobba med mentalitet?!

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Först lite siffror

BPH-beskrivna hundar

2017	200-analys	212 svenskfödda	2% (2008-2016)
2020	500-föreläsning	592 svenskfödda	3,9% (2008-2020)

Uppenbarligen så kan data/analyser bara bygga på beskrivna hundar – därför är det viktigt att rasklubben tittar på om det är en representativ del av rasen i Sverige som är beskriven, eller om vissa linjer dominerar.

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Egenskaper och arvbarhet

Foto: M Lundvall

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Hundars mentala egenskaper

- Mentala egenskaper är ärftliga
- Kan påverkas genom avelsarbete
  - Förutsätter:
    - variation inom rasen
    - goda verktyg/kunskap – som används och förstås!
    - intresse och engagemang inom klubbar, bland uppfödare och hanhundsägare
    - uppföljning och utvärdering

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Avel för beteendeegenskaper

- Vad som är en "bra hund" avgörs till stor del av hundens beteende-egenskaper (vilka påverkas av hundens gener)
- Egenskaper som inte selekteras för i avelsarbetet förändras - vilket sannolikt innebär att de försämras
- Möjligt att bevara det som är bra och förändra det som är mindre bra - OM man har med beteende/egenskaper i avelsmålen

Foto: Mia Severinsson

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

BPH mäter beteendeegenskaper; Metod och standardisering är viktigt

- Viktigt med bra metoder så att de skillnader som mäts hundar emellan verkligen är ärftliga skillnader
- Därför ska:
  - BPH utförs lika för alla hundar (och raser) – dvs genomförs utan variation
  - banorna vara standardiserade
  - funktionärerna kallibreras regelbundet

Foto: H Sirén

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Egenskaper

- En enskild individs egenskaper beror på arv *och* miljö
- I avelsarbetet gäller det att hitta individer som är bra på grund av sitt arv och inte för att de t ex haft en gynnsam uppväxtmiljö eller bra förare

Varför mentalbeskrivning?

- Hundägaren:
  - ✓ Välj rätt ras
  - ✓ Förstå hunden
  - ✓ Träning/utbildning
- Uppfödaren:
  - ✓ Avelsmål
  - ✓ Avelsurval
  - ✓ Avelsutvärdering
- Rasklubben:
  - ✓ Populationsöversikt
  - ✓ Verktyg i samhällsdebatt
  - ✓ Djurskydd, trygga hundar mår bra

→ Ökad kunskap om hundars mentalitet!

Vad beskriver BPH?

- Socialitet
- Lekintresse
- Matengagemang
- Förarkontakt
- Nyfikenhet
- Rädsla/osäkerhet
- Hot/aggressivitet

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Momenten i BPH

1. Främmande person
2. Föremålslek
3. Matintresse
4. Överraskning
5. Skrammel
6. Närmande person
7. Underlag
8. Skott (valfritt moment)

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

BPH redovisning

- Beskrivaren beskriver hunden direkt i BPH appen. Resultaten kan därmed skickas in till SKK samma dag och finns ofta tillgängligt på avelsdata 1-2 dagar efter själva beskrivningen.
- Resultaten redovisas i avelsdata som:
  - Spindeldata
  - Beskrivningsprotokollet
  - Sammanfattande beskrivningen

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Helhetsbild för hund – BPH

- *Protokoll* – studera de enskilda värdena, ger exakt bild över hur hunden reagerat i de olika momenten
- *Spindel* – protokollets värden sammanslagna till beteendegrupper
- *Sammanfattande beskrivning* – subjektiv beskrivning av hundens attityd under BPH-banan

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Helhetsbild för ras – BPH

- *Spindel* – protokollets värden sammanslagna till beteendegrupper - medelvärden
- *Sammanfattande beskrivning* – subjektiv beskrivning av hundarnas attityd under BPH-banan - medelvärden
- Variationen inom rasen!

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Spindeldiagram - rasens medelvärde

Hot/aggression

Socialitet/Hälsning

Undergivenhet

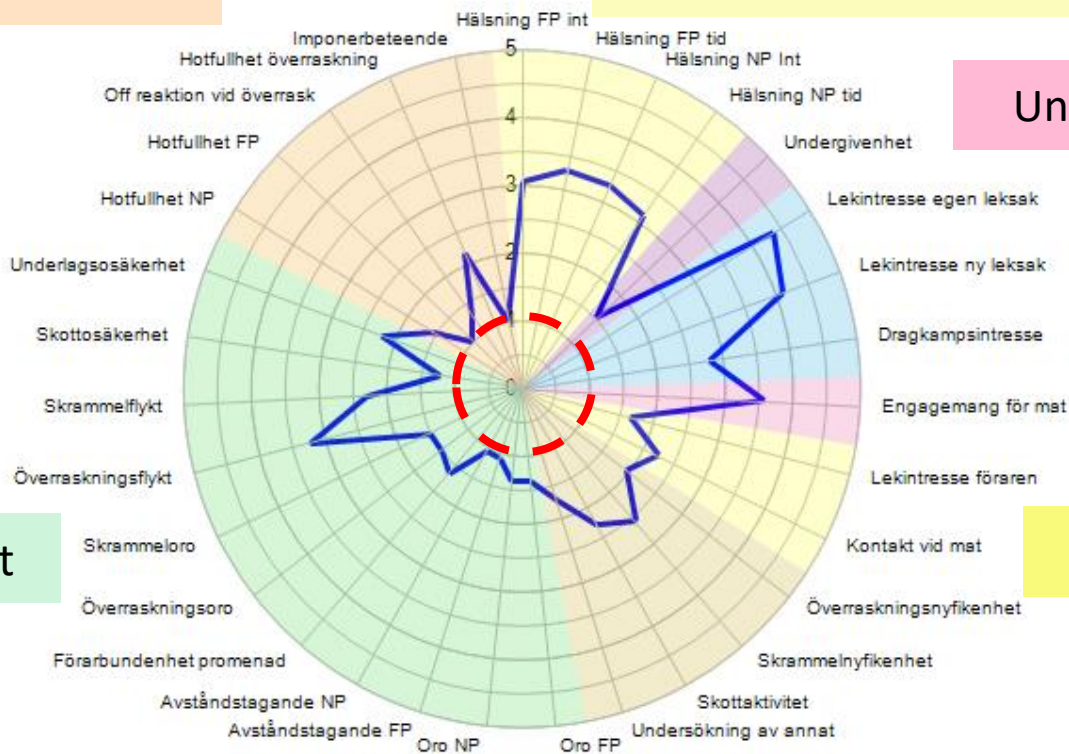
Lekfullhet

Matengagemang

Förarkontakt

Rädsla/osäkerhet

Utforskande/nyfikenhet

Värde 1 = uppvisar inte beteendet

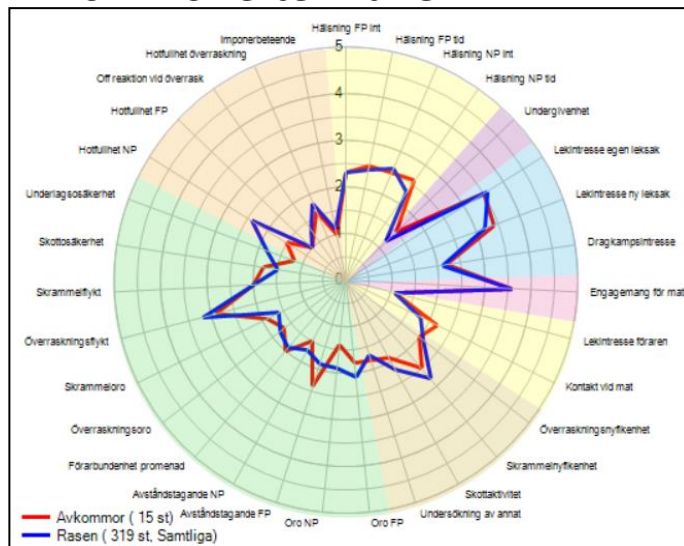
SVENSKA KENNELKLUBBEN

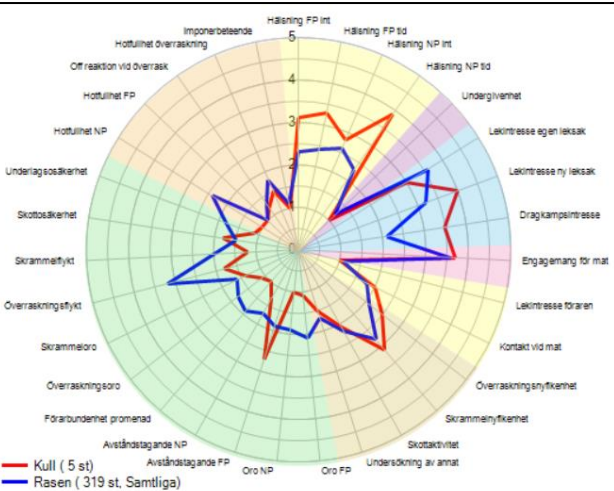
**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Missa inte: "Kullspindlar"

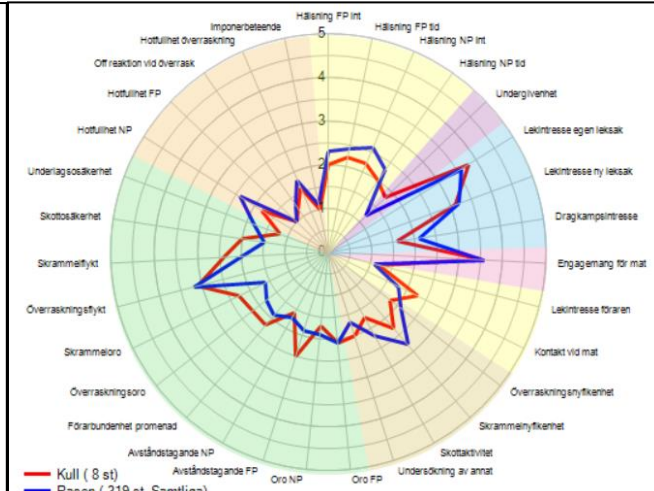
Avkommor efter hane

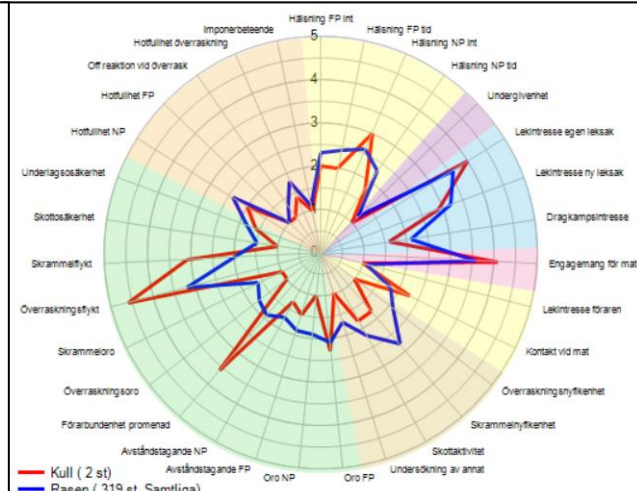
Kull 1

Kull 2

Kull 3

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

En djupdykning i datan baserat på +500 beskrivna hundar

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Vilken data tillkommer vid en 500-föreläsning?

- Uppdaterad spindel, 500 individer
- Stapeldiagram, 500 individer
- Vardagskorrelation

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

BPH översikt

Typ: Födelseår: -

Att tolka BPH - Raser

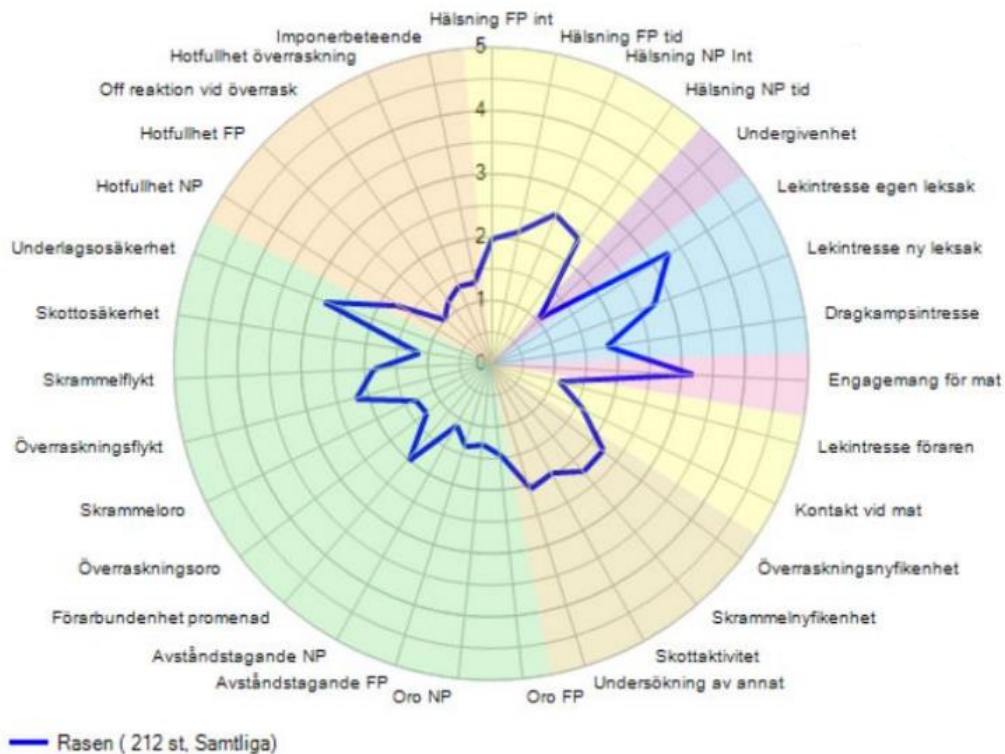
Sammanställning per år	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt för 2008-2020
Antal födda	1 299	1 323	1 356	1 047	1 200	1 012	1 102	1 141	1 151	1 133	1 107	1 067	1 274	15 212
Antal starter BPH	1	7	10	15	37	35	51	78	92	71	61	89	45	592
varav genomförda BPH	1	7	10	13	35	34	50	76	90	68	61	82	44	571
Med skott	1	6	10	12	34	32	49	75	89	67	61	81	44	561
varav - hanar	0	4	6	5	18	12	21	34	41	26	14	34	21	236
varav - tikar	1	2	4	7	16	20	28	41	48	41	47	47	23	325
Utan skott	0	1	0	1	1	2	1	1	1	1	0	1	0	10
varav - hanar	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	6
varav - tikar	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	4
Ägaren avstår skott	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2	0	5
Beskrivaren avbryter	0	0	0	1	0	0	0	2	2	3	0	4	1	13
Ägaren avbryter	0	0	0	1	2	1	1	0	0	0	0	3	1	9
Oacceptabelt beteende	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fördjupad genomgång	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0	1	0	5

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

200-spindel för dvärgschnauzer

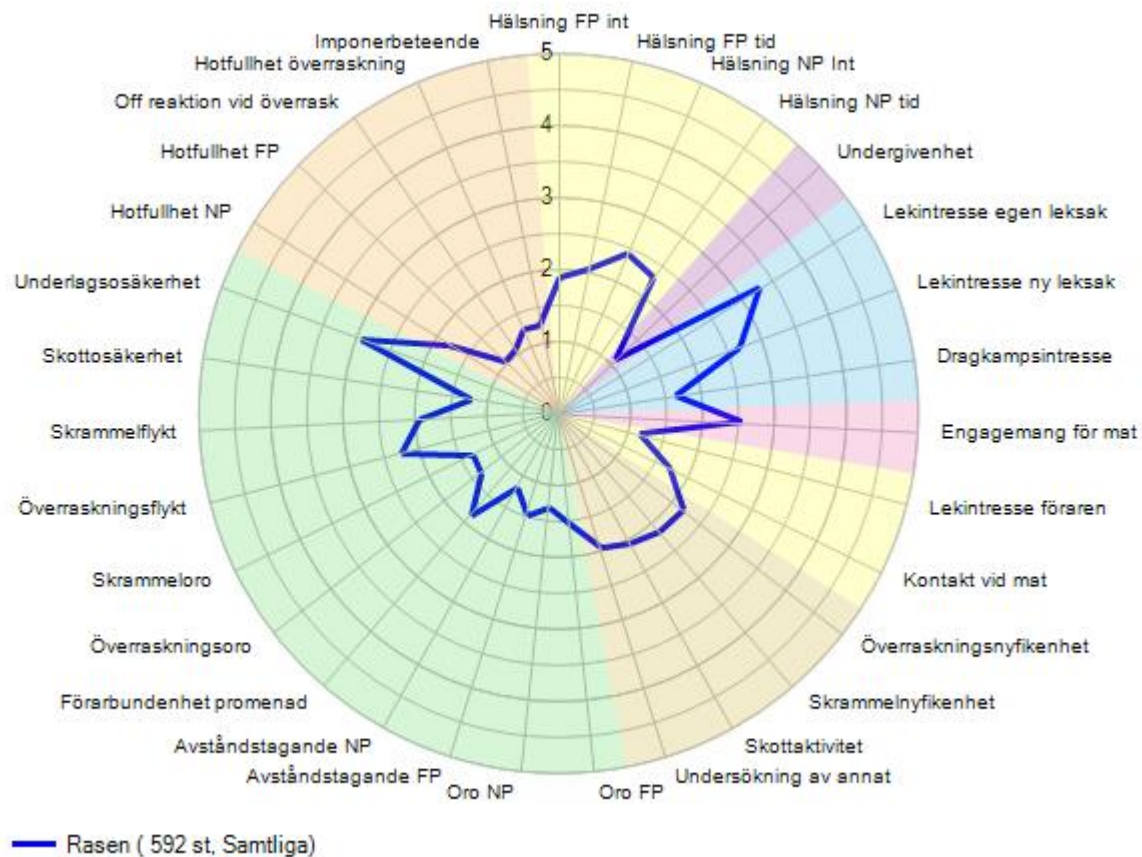

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

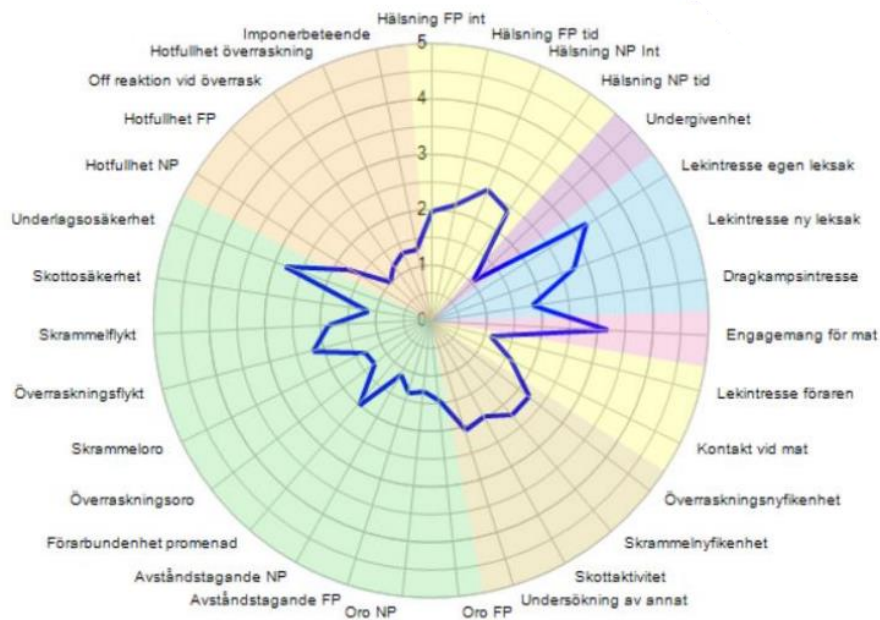
500-spindel för dvärgschnauzer

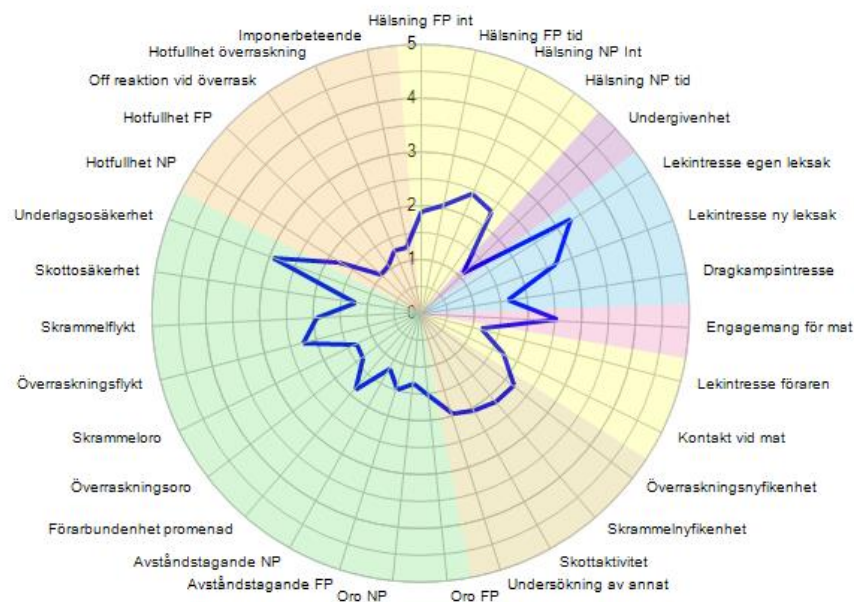

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Jämför!

— Rasen (212 st, Samtliga)

— Rasen (592 st, Samtliga)

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Rasens aritmetiska medelvärde = 3

Antal beskrivna hundar 100 st

Olika alternativ för att få ett rasmedelvärde (RM) =3

50 st har 1 + 50 st har 5 = $50 + (50 \times 5) = 300 / 100$
st hundar = 3 i RM

100 st har 3 = $300 / 100$ st = 3 i RM

Detta ger helt olika möjligheter att förändra en egenskap i rasen.

Variation är en viktig förutsättning i avelsarbetet!

Socialitet/hälsning

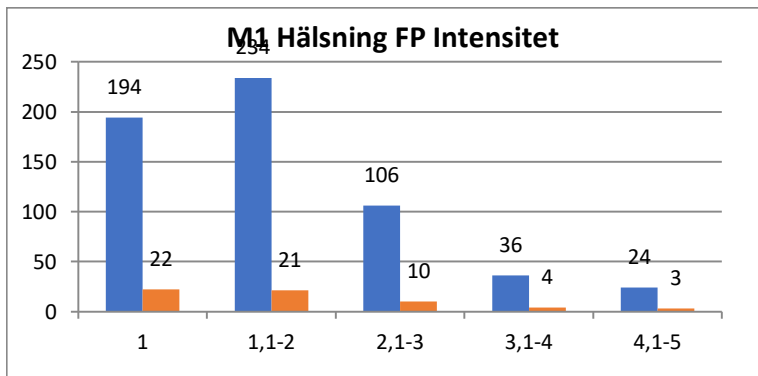

Diagram 20. Moment 1 "Hälsning främmande person, Intensitet"

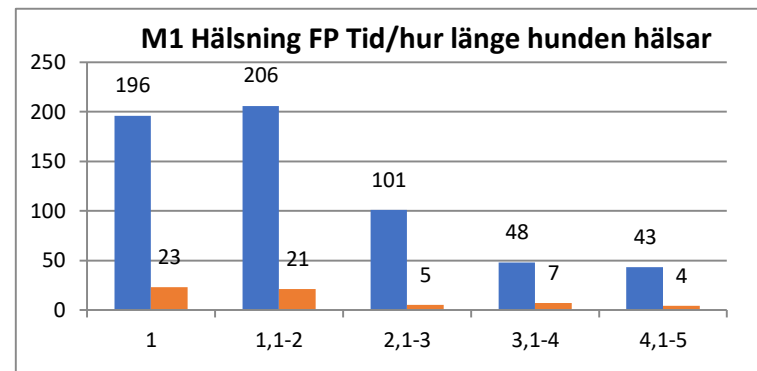

Diagram 21. Moment 1. Hälsning främmande person, Tid"

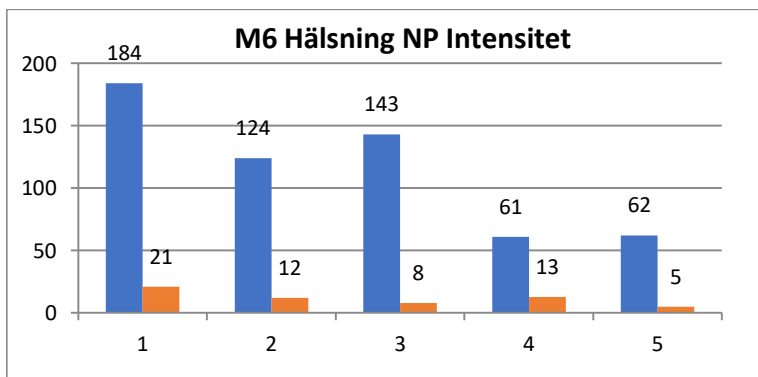

Diagram 22. Moment 6 "Hälsning närmande person, Intensitet"

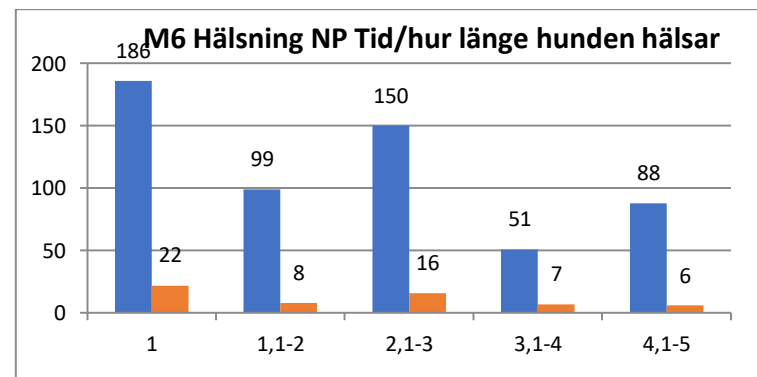
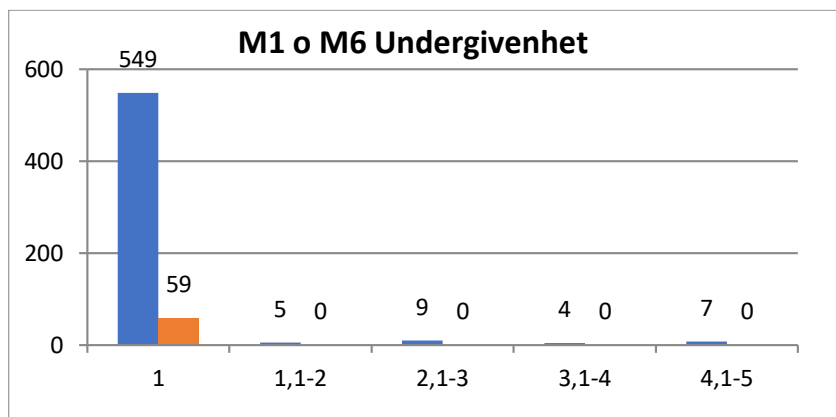

Diagram 23. Moment 6 "Hälsning närmande person, Tid"

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Undergivenhet

Diagram 24. Moment 1 och 6 "Undergivenhet"

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Lekintresse (med förarkontakt)

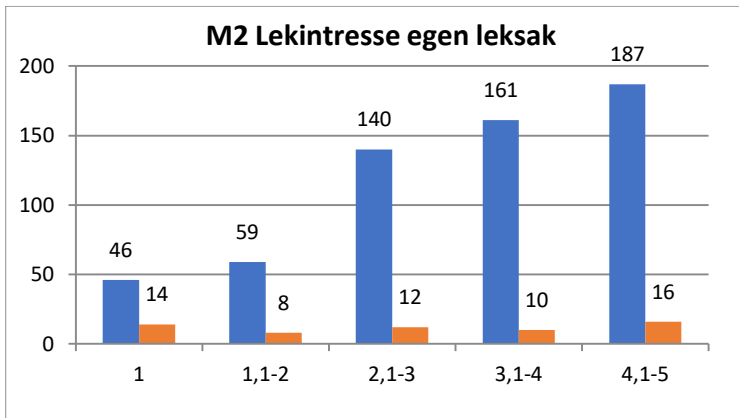

Diagram 25. Moment 2 "Lekintresse egen leksak"

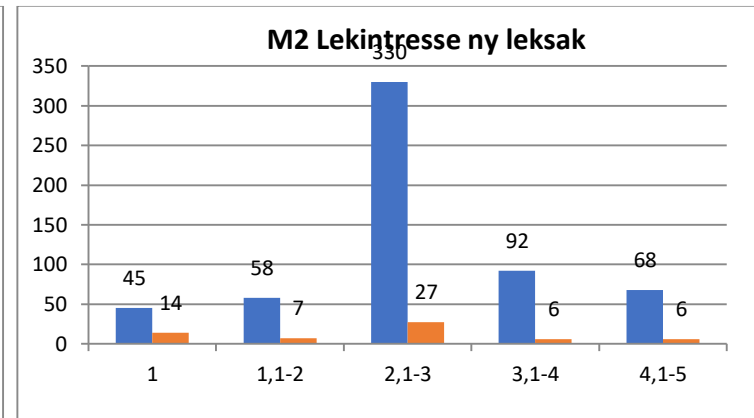

Diagram 26. Moment 2 "Lekintresse ny leksak"

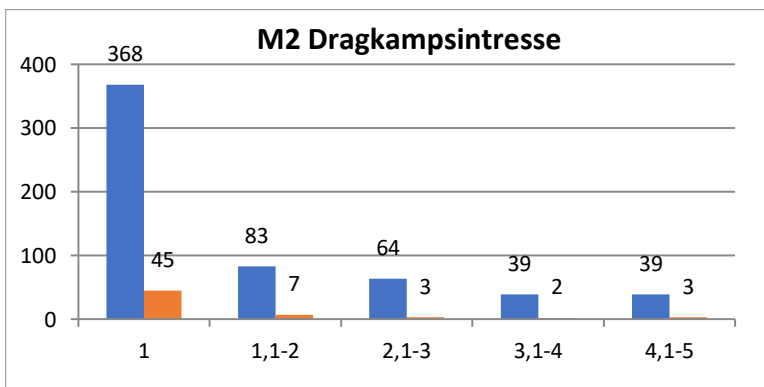

Diagram 27. Moment 2 "Dragkampsintresse"

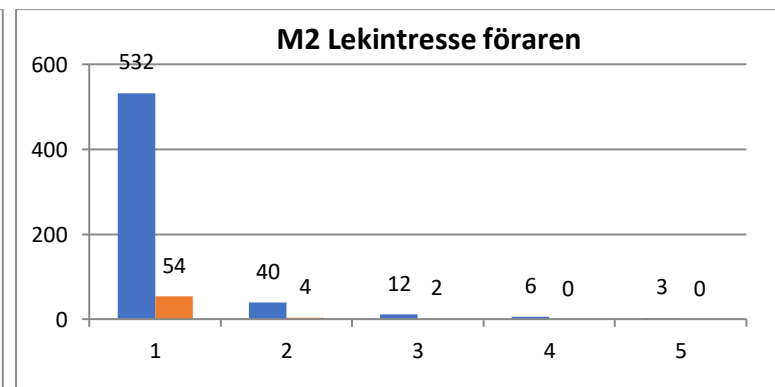

Diagram 28. Moment 2 "Lekintresse föraren"

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Matengagemang

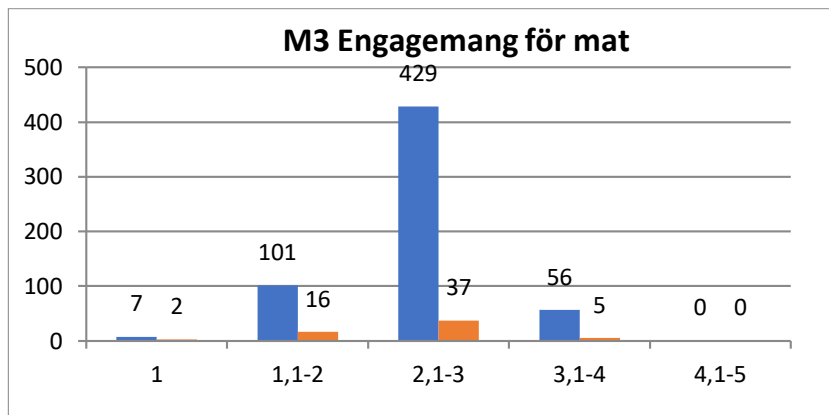

Diagram 29. Moment 3 "Engagemang för mat"

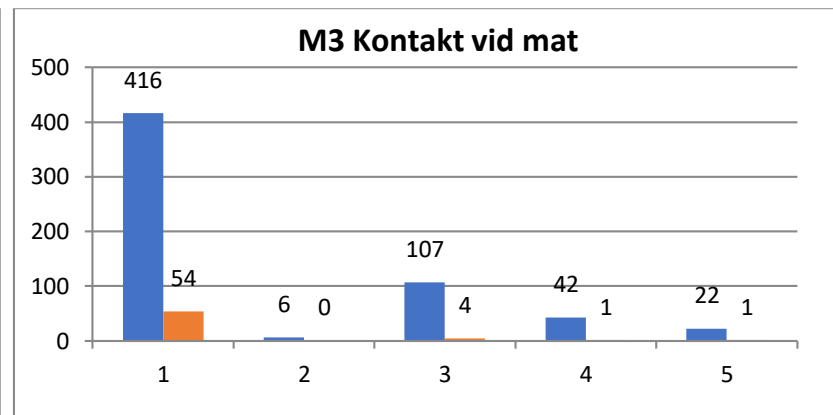

Diagram 30. Moment 3 "Kontakt vid mat"

Nyfikenhet/Utforskande

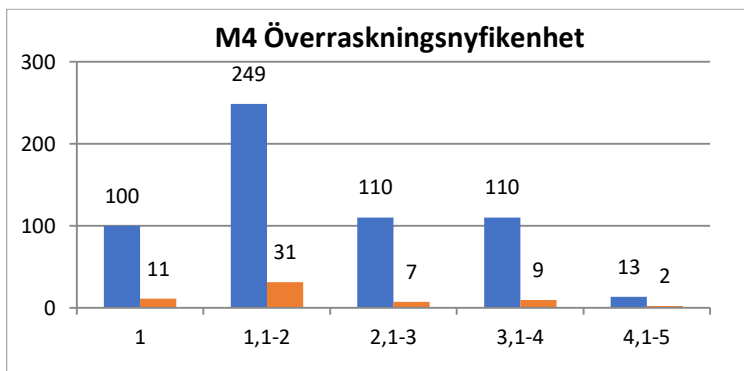

Diagram 31. Moment 4 "Överraskningsnyfikenhet"

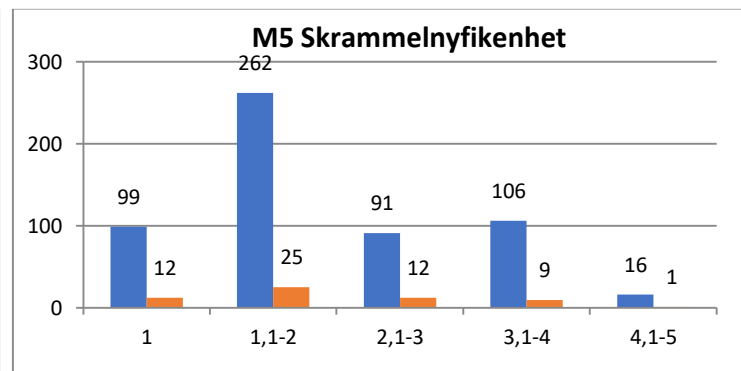

Diagram 32. Moment 5 "Skrammelnfikenhet"

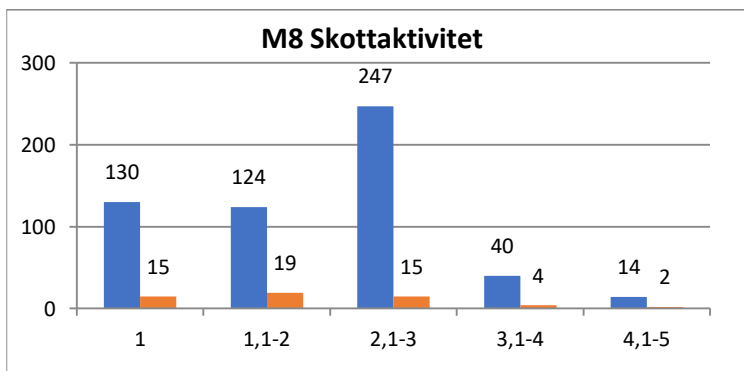

Diagram 33. Moment 8 "Skottaktivitet"

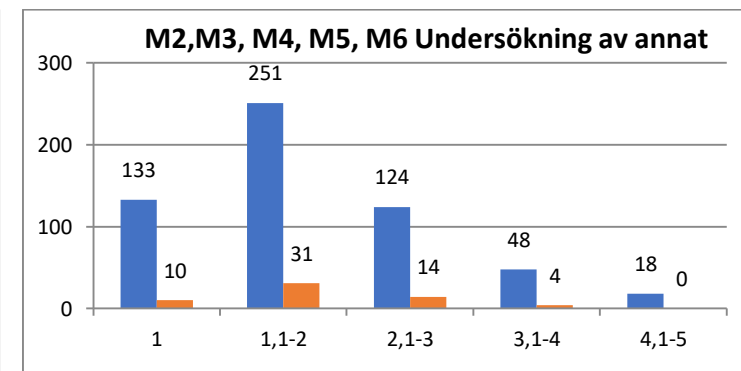

Diagram 34. Moment 2, 3, 4, 5, 6 "Undersökning av annat"

Rädsla/osäkerhet Sociala rädslor

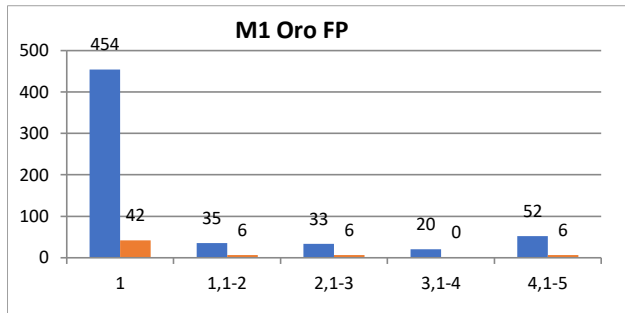

Diagram 35. Moment 1 "Oro främmande person"

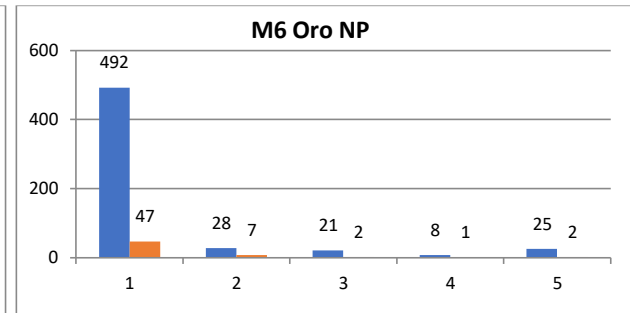

Diagram 36. Moment 6 "Oro närmande person"

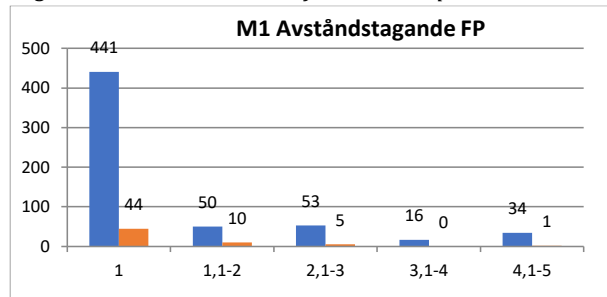

Diagram 37. Moment 1 "Avståndstagande främmande person"

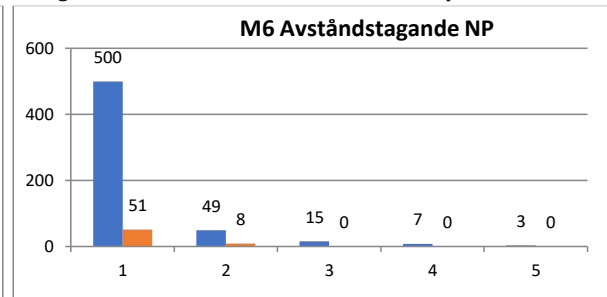

Diagram 38. Moment 6 "Avståndstagande närmande person"

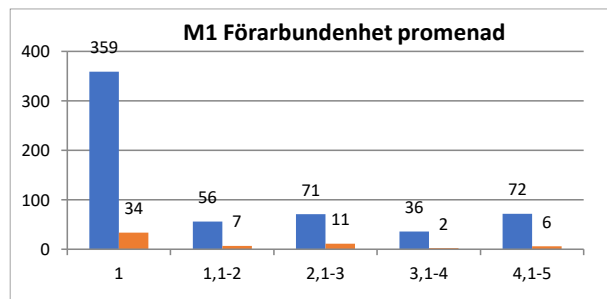

Diagram 39. Moment 1 "Förarbundenhet promenad"

Rädsla/osäkerhet Miljörädsor

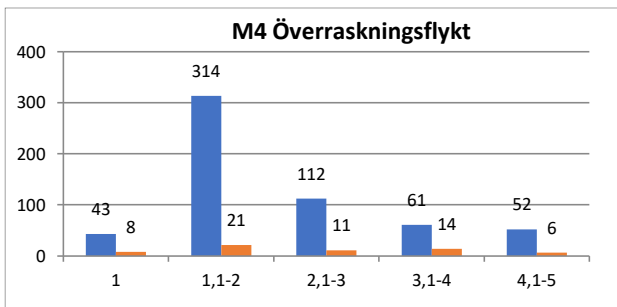

Diagram 40. Moment 4 "Överraskningsflykt"

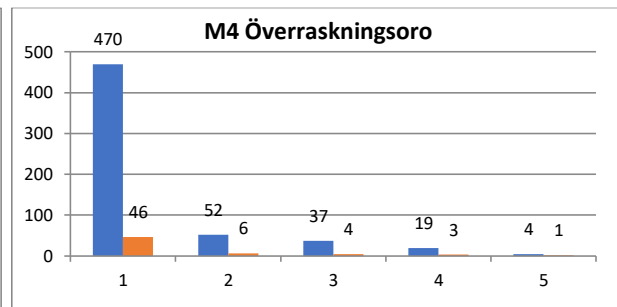

Diagram 41. Moment 4 "Överraskningsoro"

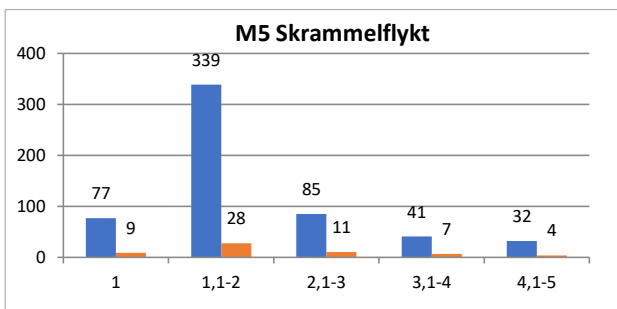

Diagram 42. Moment 5 "Skrammelflykt"

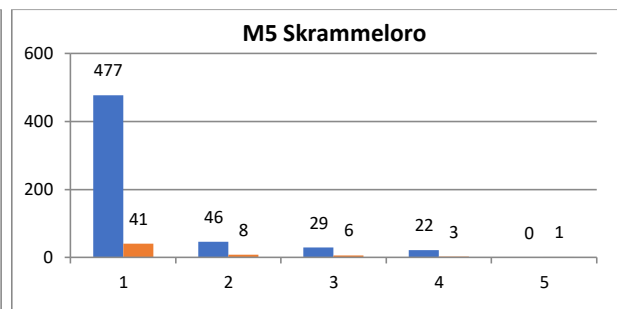

Diagram 43. Moment 5 "Skrammeloro"

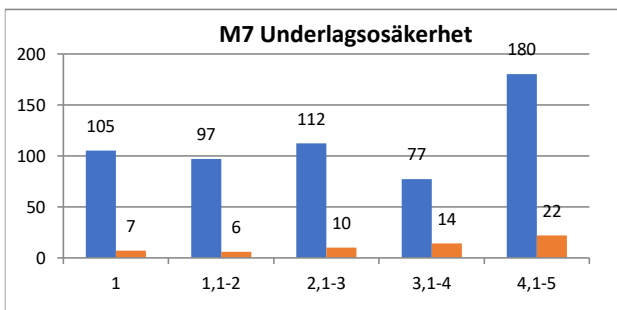

Diagram 44. Moment 7 "Underlagsosäkerhet"

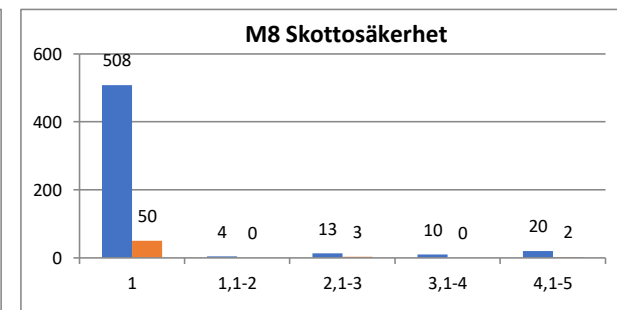

Diagram 45. Moment 8 "Skottosäkerhet"

Hot/aggressivitet

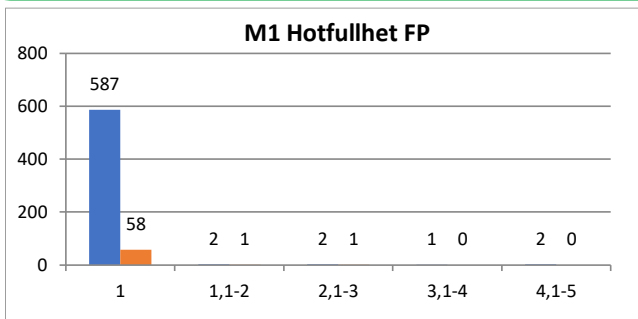

Diagram 46. Moment 1 "Hotfullhet främmande person"

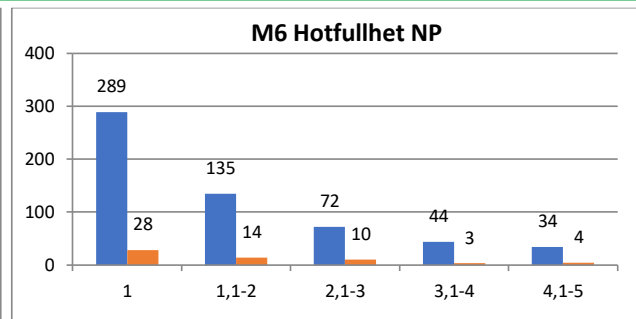

Diagram 47. Moment 6 "Hotfullhet närmande person"

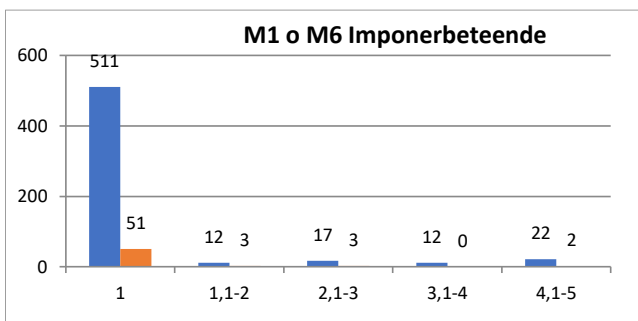

Diagram 48. Moment 1 och 6 "Imponerbeteende"

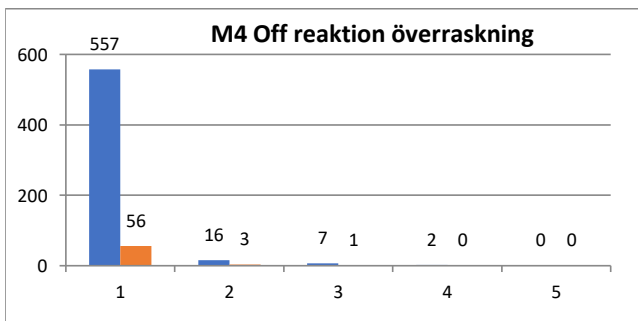

Diagram 49. Moment 4 "Offensiv reaktion"

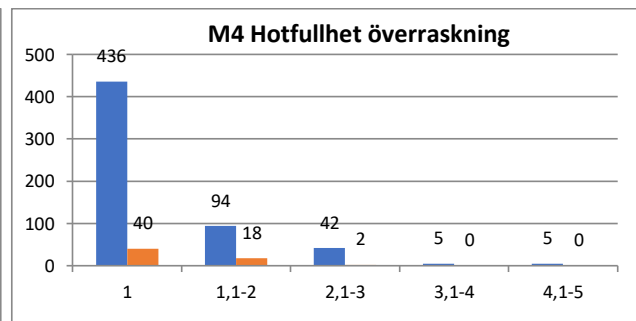

Diagram 50. Moment 4 "Hotfullhet överraskning"

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

SLU-enkäten på www.skk.se

Bygger på det standardiserade frågeformuläret
CBARQ (Canine Behavioral Assessment and
Research Questionnaire)

Ursprungligen framtaget för ledarhundar av
Serpell & Hsu 2001
och utvecklades till mer heltäckande
frågebatteri 2003.

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

CBARQ + sv

Nuvarande version en svensk översättning av Kenth Svartberg för att validera MH (2005) = CBARQ + sv

132 frågor i 18 olika kategorier

Besvaras i 2 olika skalor :

- hur mycket av beteendet? i 5 steg (för 71 frågor)
- hur ofta visas beteendet? i 5 steg (för 68 frågor)
- + en öppen fråga
- Medelvärden räknades ut

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Jämförelse mellan hundars beteende under BPH och i vardagen

Man använder ffa en icke-parametrisk korrelationsanalys där BPH måtten ställs mot frågor eller kategorier i webenkäten som betraktas som relevanta.

Korrelationskoefficienten (R) som då erhålls kan ses som ett ungefärligt mått på hur BPH fångar det typiska beteende i vardagen

- Korrelationer över $R=0,20$ kan i detta sammanhang anses vara relevant och gäller som en undre gräns i valideringen
- Korrelationer över $R=0,30$ är önskvärda, vilket indikerar tydlig koppling mellan test & vardag
- Korrelationer över $R=0,40$ får betraktas som en mycket god koppling

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Korrelationer med vardagsegenskaper, dvärgschnauzer

Vardagsbeteende (enkät)	Lekfullhet	Miljötrygghet	Socialitet	Hotfullhet
Intresse för hundar	-0.18	0.10	-0.05	-0.13
Intresse för främmande människor	0.01	-0.10	0.22	-0.24
Intresse för lek med människor	0.43	0.15	-0.05	-0.16
Träningsbarhet	0.24	0.06	-0.13	0.04
Aggressivitet andra hundar	0.06	0.02	-0.12	0.17
Aggressivitet hundar i egna familjen	-0.04	0.02	-0.08	0.11
Aggressivitet främmande människor	-0.06	0.10	-0.14	0.29
Aggressivitet familjemedlem	-0.10	0.02	-0.15	0.06
Aggressivitet eller rädsla andra hundar	0.04	0.01	-0.14	0.15
Rädsla för andra hundar	0.00	0.00	-0.10	0.07
Rädsla för främmande människor	-0.03	0.13	-0.27	0.12
Miljörädsla	-0.10	-0.20	-0.27	0.08
Tillgivenhet / kontaktsökande	0.23	0.05	0.10	0.13
Ensamhetsoro	-0.03	0.00	-0.27	0.19
Lättupphetsad	0.07	-0.04	-0.14	0.05
Energisk	0.10	0.19	-0.03	-0.05
Jaktbenägen	-0.06	0.06	0.02	0.03
Beröringskänslig	0.10	-0.05	-0.12	0.11

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Hur kan BPH-informationen användas?

- ✓ Underlag för diskussioner om mentalitet i klubben
- ✓ Underlag för beskriva rasens mentalitet i RAS
  - ✓ Byggt på objektiv, officiell dokumentation
  - ✓ Möjligt med mätbara mål
  - ✓ Förutsättning för jämförelse över tid
  - ✓ Ju fler beskrivna hundar desto mer adekvat bild
- ✓ Möjlighet att selektera för/emot önskvärda/icke önskvärda egenskaper i avelsarbetet
- ✓ Stimulera ett ökat intresse för rasens mentalitet

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Att ta med er framöver

- **Baserat på 200-analysen och 500-informationen – vilka mentala egenskaper/beteende är ni nöjda med?**
- **Vill ni ha mer av något beteende?**
- **Finns det beteende som ni vill ha mindre av?**
- **Hur kan eventuella mål nås?**

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Att arbeta med RAS och mentalitet, några handfasta råd

- Avelspolicy, grundregler.
- Förespråka mentalbeskrivning i RAS-dokumentet. Att ha koll är aldrig fel!
- Erbjud gärna mentalbeskrivning i samband med andra klubbaktiviteter.
- Vad står i rasstandarderna? Läs, diskutera och förtydliga.
- Prata om mentalitet allmänt på klubbträffar, möten, tidningar och webben.
- Uppmärksamma det mentalitetsarbete som bedrivs av klubben, uppfödare och enskilda hundägare eller kanske mentalitetsfunktionärer inom klubben.
- Se till att ev. enkäter också omfattar mentalitetsfrågor.
- Fundera på hur ni väcker intresse för mentalitet inom just er ras.
- Hur kan mentalitetsaspekten införlivas i klubbens verksamhetsområden?

SVENSKA
KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Mentalitet - för att vi bryr oss!

- Mål för mentalitet och funktion inom avelsarbetet är viktiga!
  - Koll på mentalitet och funktion
  - Hundhälsa
  - Bra liv – hund/ägare

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Frågor???

Frågor??

Tankar??